

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoP/20/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8515203422
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8515203422.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: B. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom - Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, za účasti rodičov - matky JUDr. P. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. M. XXX, W., toho času bytom Z. XX, A. a otca Q.. V. V., nar. X.X.XXXX, trvale bytom V. M. XXX, W., toho času D. XX, W., právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. D. M., Hlavná 61, 080 01 Prešov, o návrhu otca na vydanie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4P/121/2015-24 zo dňa 15.07.2015, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozhodol tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 74 ods. 1, § 75 ods. 1, 2, 5, 6, § 76 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku.

Vychádzal zo zistenia, že otec mal. Sofie návrhom na nariadenie predbežného opatrenia doručeným súdu dňa 8.7.2015 žiadal, aby súd mal. Sofiu, nar. 28.6.2004 dočasne zveril do jeho osobnej starostlivosti, pričom ju bude zastupovať a spravovať jej majetok. Otec návrh odôvodnil tým, že súd prvého stupňa rozsudkom č. k. 2P/38/2013-404 zo dňa 25.9.2014 manželstvo účastníkov konania rozviedol a zároveň upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom pochádzajúcim z manželstva. Rozsudok vo výroku o zverení mal. B. do osobnej starostlivosti matky bol založený na dôvodoch spočívajúcich v tom, že mal. B. má rada oboch rodičov, no jej práním je ostať v Bratislave. Podľa otca došlo u mal. B. od poslednej úpravy k zmene pomerov, ktorá nevyhnutne vyžaduje zásah súdu a novú úpravu pomerov v rodine. Zmena pomerov spočíva v zásadnej zmene názoru mal. B. ostať s matkou v Bratislave, pretože mal. B. chce ísť k otcovi do Prešova a s tým je spojený stav úzkosti. Mal. Sofia sa rovnako obáva, že nebude naplnené jej pranie študovať na gymnáziu J. A. Raymana v Prešove, na ktoré môže v septembri nastúpiť, keďže úspešne zložila prijímacie skúšky. Ďalej otec uviedol, že vo veci vedenej na Krajskom súde Prešov pod sp. zn. 20CoP/31/2014 bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie. Z rozhovoru s mal. deťmi bol súdnym znalcom vyhotovený prepis, ktorý následne na základe žiadosti doručil otcovi, pričom tento prepis osvedčuje ocom uvedené skutočnosti ohľadom zmeny pomerov u mal. B.. Mal. B. otcovi opakovane uvádzala, že dokázala znášať vzniknutú situáciu venovaním sa škole, telefonovaním s ním a blízkou rodinou na dennej báze do času, kým jej matka pred 2 týždňami tento mobil odňala potom, čo zistila skutočnú vôľu mal. B. žiť s ocom a jeho rodinou v Prešove a najmä s vierou, že od septembra sa to zmení a bude žiť v Prešove.

Súd prvého stupňa uviedol, že na súde prvého stupňa prebieha na návrh otca mal. dieťaťa konanie vedené pod sp. zn. 2P/38/2013 vo veci rozvodu manželstva a úpravu práv a povinnosti k mal. deťom. Súd prvého stupňa v rozsudku č.k. 2P/38/2013-404 zo dňa 25.09.2014 okrem iného vyslovil, že mal. Sofia sa na čas po rozvode zveruje do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok. Predmetný výrok je právoplatný.

Prvostupňový súd po tom, čo mal osvedčené skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu otca, dospel k záveru, že nie sú dané podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Otec totiž dostatočne neosvedčil nutnosť okamžitej úpravy pomerov k mal. B. a bezprostredne hroziacu ujmu, ktorá je predpokladom nariadenia predbežného opatrenia. O mal. B. je zo strany matky riadne postarané spôsobom, ktorý vyžaduje jej vek, potreby, záujmy a zdravotný stav. Obaja rodičia majú vytvorený k mal. B. dobrý citový vzťah, obaja majú pre ňu zabezpečené bývanie. Z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a z prepisu rozhovoru súdneho znalca s mal. B. síce vyplýva, že mal. B. toho času preferuje pobyt u svojho otca v Prešove, avšak nemožno z toho vyvodiť, že by jej zdravie, život a ďalší vývoj bol ohrozený do tej miery, že by bolo potrebné urgentne a nevyhnutne upraviť jej pomery predbežným opatrením. Mal. B., ako vyplýva z jej vyjadrení, ako aj z jej vyjadrení v iných konaniach vedených na Okresnom súde Stará Ľubovňa bola v domácnosti matky spokojná, v škole sa jej páčilo, nestážovala sa. O svojej túžbe vrátiť sa do Prešova sa vyjadrila až na základe rozhovoru so súdnym znalcom. Z tejto jej výpovede vyplýva predovšetkým to, že sa chce vrátiť do Prešova, ale nie je z jej vyjadrení zrejme, že sa v starostlivosti matky cíti zle a preto by chcela byť zverená otcovi.

Nezistil, že by bolo nutné vydanie predbežného opatrenia z dôvodu lepšieho zaistenia potrieb mal. B. s prihliadnutím na citové väzby, vývinové potreby, stabilitu výchovného prostredia. Nie je v záujme mal. B. meniť jej výchovné prostredie len dočasne, rozhodnutím o predbežnom opatrení. Vo veci je totiž potrebné vykonať dokazovanie, zrejme aj znaleckým posudkom, ktoré presahuje rámec dokazovania, potrebného pre účely predbežného opatrenia.

Na základe vyššie uvedeného preto rozhodol tak, že návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec. V odvolaní uviedol, že pokiaľ ide o úpravu pomerov v konaní o rozvod, plne rešpektoval vôľu mal. B., ktorá vyjadrila názor byť s matkou. Svoj názor však zmenila. Úzkostné stavy mal. B., víkendy v plači sú dostatočným dôvodom pre nariadenie predbežného opatrenia. Úzkostné stavy nie sú vecou prehliadnuteľnou, nakoľko sú živnou pôdou pre ďalšie zdravotné komplikácie a týmto sa je potrebné vyhnúť práve formou dočasnej ochrany, ktorá je v najlepšom záujme maloletej. Mal. B. svoje stavy úzkosti vyjadrila v mailoch, ktoré tvoria prílohou odvolania. Matka s mal. B. po tom, čo zistila po rozhovore u súdneho znalca, že mal. B. má silnú túžbu žiť s otcom a jeho rodinou, komunikuje spôsobom, ktorý ju citovo zneisťuje. E-mailová komunikácia relativizuje konštatovanie Okresného súdu Stará Ľubovňa, že mal. B. bola v domácnosti matky spokojná, v škole sa jej páčilo, nestážovala sa. Naopak, potvrdzuje, že sa jedná skutočne o čas minulý. Navrhol, aby odvolací súd mal. B. vypočul a vytvoril si reálny obraz o stavoch úzkosti maloletého dieťaťa. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a predbežné opatrenie nariadil.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p., vo veci nariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie otca nie je dôvodné.

Prvostupňový súd mal dostatočným spôsobom osvedčené okolnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu otca, skutkový stav zistený v primeranom rozsahu, vec správne právne posúdil a správne vo veci rozhodol.

Odvolací súd sa v celom rozsahu so závermi súdu prvého stupňa stotožňuje, na tieto poukazuje.

V záujme objektívneho posúdenia odvolacích námietok otca a dôvodov uvádzaných otcom v návrhu na vydanie predbežného opatrenia odvolací súd nariadil pojednávanie.

Účastníci konania a ani mal. B. sa pojednávania nezúčastnili. Bol vypočutý otec mal. dieťaťa, ktorý na podanom návrhu a odvolaní trval. Žiadal v odvolacom konaní napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť a návrhu vyhovieť. Uviedol, že u mal. B. sa jej názor vyvíjal od Vianoc 2014 a v súčasnej dobe jednoznačne preferuje svoj pobyt v Prešove a v jeho rodine. Poukázal na to, že pokiaľ súdy, či v tomto konaní alebo vo veci samej rozhodnú o tom, že dieťa bude zverené do jeho osobnej starostlivosti, na základe administratívneho úkonu bude môcť kontinuálne pokračovať mal. B. v štúdiu na gymnáziu v Prešove bez prijímacieho konania z dôvodu presťahovania.

Otec mal. B. v návrhu na vydanie predbežného opatrenia tvrdil, že dieťa má nastúpiť do školy na Gymnázium J. A. Raymana v Prešove. V korešpondencii mal. Sofie s odvolacím súdom sa mal. B. prezentuje presvedčením, že bude na túto školu chodiť a návrh na vydanie predbežného opatrenia sa týka toho, či od septembra začne chodiť do školy v Prešove alebo v Bratislave. Preto odvolací súd označenú školu kontaktoval.

Na základe dopytu odvolacieho súdu bolo odvolaciemu súdu dňa 04.08.2015 doručené oznámenie riaditeľky Gymnázia J. A. Raymana v Prešove, v zmysle ktorého mal. B. nefiguruje v zozname neprijatých, prijatých ani v zozname zapísaných žiakov pre školský rok 2015/2016, čo zodpovedá tomu, že škola neeviduje prihlášku mal. B. na štúdium.

Ďalej z korešpondencie maloletej, ktorá bola dňa 29.07.2015 odvolaciemu súdu doručená, vyplýva, že s mamou a bratom B. sa od strýka presťahovali do bytu, kde B. chýbal otec, preto sa B. vrátil do Prešova. Ona chcela zostať v Bratislave, ale na Vianoce 2014/2015 začala meniť názor. Chcela byť s väčšou časťou svojej rodiny. Mala túžbu byť stále viac a viac v Prešove. Veľmi ju uráža, keď mama osočuje otcovu partnerku a jej dcéru, no bála sa mame protirečiť z obavy z následného trestu. Keď sa mama u znalca dozvedela, že chce bývať v Prešove, povedala jej, že ju ešte bude prosiť, aby ju z Prešova dostala. Nad vodou ju drží skutočnosť, že s rodinou v Prešove komunikuje aspoň prostredníctvom mobilu. Mama je mobil chcela vziať, preto ho schovala. Tvrdí jej, že rozhodovanie súdov bude trvať dlhú dobu a do Prešova sa tak skoro nedostane. Zároveň sa snaží prehovoriť jej brata B., aby prišiel bývať ku nim do Bratislavy. V minulosti jej v tom B. pomáhala, no od Vianoc už nie, pretože si uvedomila, že B. je oprávnené lepšie v Prešove. Veľmi túži bývať v Prešove s otcom, bratom, otcovou partnerkou a ich malou dcérou N..

Keďže otec mal. B. na osvedčenie dôvodnosti svojho návrhu predložil prvostupňovému súdu neoverený prepis obsahu rozhovoru znalca (zrejme asi PhDr. Matulu) a mal. B. a odvolací súd zistil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 20CoP/31/2014 bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie znalcom PhDr. Štefanom Matulom, odvolací súd si od menovaného znalca pre účely rozhodnutia o odvolaní otca vyžiadal odborné vyjadrenie vo vzťahu k mal. B..

Znalec PhDr. Matula vo svojom odbornom vyjadrení doručenom odvolaciemu súdu dňa 06.08.2015 uviedol, že posúdením citových vzťahov medzi matkou a mal. Sofiou a otcom a mal. B. možno dospieť k jednoznačnému záveru, že z psychologického hľadiska je potrebné riešiť zmenu umiestnenia mal. B. od matky k otcovi okamžite.

Konštatoval, že pranie mal. B. byť s otcom bolo výsledkom cca 8 mesačného formovania (t.j. od Vianočných sviatkov 2014) postupnej zmeny jej (B.) emocionálnej preferencie od matky smerom k otcovi a má dnes stabilizovaný charakter. Keďže maloletá je aj napriek zmene svojho citového postoja v osobnej starostlivosti matky, sú v jej osobnostnej štruktúre prítomné výrazné znaky zvýšenej anxiózy.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu v tejto veci podľa informácií kolíznej opatrovníčky sú mal. B. a jej brat u matky a zdržiavali sa mimo Bratislavy, pretože sú prázdniny.

Podľa § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Podľa § 26 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Predbežné opatrenie je zabezpečovacím civilno-procesným prostriedkom. Nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Podmienkou pre jeho nariadenie je osvedčenie, že bez okamžitej, aj keď len dočasnej úpravy právnych pomerov, by bolo právo účastníka ohrozené. Nariadením predbežného opatrenia sa nenadobúdajú práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z uvedeného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, a pri zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo 218/2000).

Pri nariaďovaní predbežného opatrenia je však nevyhnutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorým sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčiť, že je nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Osvedčovanie opodstatnenosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sa uskutočňuje formou predloženia dôkazov pri podávaní návrhu. Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodovanie o návrhu na predbežné opatrenie. Výsledkom takéhoto postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia pravdepodobné (uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo 104/2010, 2Cdo 105/2010).

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že maloletá B. bola rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 2P/38/2013 zo dňa 25.09.2014 na čas po rozvoze rodičov zverená do osobnej starostlivosti matky, pričom predmetný výrok rozsudku nadobudol právoplatnosť dňa 18.10.2014. Mal. Sofia je v osobnej starostlivosti matky v Bratislave. Styk otca s maloletou je predbežne upravený rozhodnutím Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k.2P/4/2014-134 zo dňa 04.08.2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 6CoP/28/2014-78 zo dňa 05.06.2014. Maloletá má pozitívny vzťah k oboj rodičom, no vyjadrila túžbu bývať s otcom v Prešove. Uvedomila si, že súčasná situácia, kedy sa zdržiava v Bratislave len s mamou, jej nevyhovuje. Do Prešova sa chce vrátiť, nakoľko tam má vytvorené lepšie rodinné prostredie, v Prešove s otcom býva jej brat, ku ktorému ju viaže veľmi silné puto. Blízky citový vzťah má aj s partnerkou otca a ich spoločným dieťaťom. Rada by začala navštevovať školu v Prešove.

Opodstatnenosť nariadenia predbežného opatrenia vo vzťahu k maloletému dieťaťu je daná najmä vtedy, ak riešenie situácie dieťaťa neznesie odklad (napr. situácia, kedy je priamo ohrozená výživa dieťaťa, dieťa je vo výchovnom prostredí vystavené vysoko nepriaznivým vplyvom a pod.).

Z obsahu spisu nevyplynuli také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali potrebu okamžitého zásahu zo strany súdu vo forme vydania predbežného opatrenia. Maloletá vyjadrila pranie bývať s otcom, na druhej strane neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by vypovedali o nedostatkoch v starostlivosti matky o maloletú. Ako vyplynulo z predložených listinných dôkazov, medzi matkou a maloletou dochádza ku

konfliktným situáciám, ich charakter však nemožno jednostranne, už aj s poukazom na situáciu v rodine, vzťah rodičov navzájom a vek dieťaťa vyhodnotiť ako taký, ktorý by mal značne negatívny dopad na maloletú. Otec nie je vylúčený zo starostlivosti o maloletú, ich styk je upravený rozhodnutím súdu. Dieťa má pravidelný a kvalitný kontakt s otcom formou realizácie styku, ktorý sa dodržiava a je už upravený predbežným opatrením v inom konaní.

Znalec v odbornom vyjadrení síce uviedol, že je potrebné situáciu mal. B. riešiť okamžite, avšak poukázal na to, že jej citové preferencie otca trvajú cca 8 mesiacov. Táto okolnosť, keďže ide o stabilizovaný charakter priania mal. B., svedčí o nevyhnutnosti sa tým zaoberať a konaním vo veci samej o stanovisku dieťaťa rozhodnúť.

Momentálne však vzhľadom na to, že kedykoľvek po rozhodnutí súdu bude môcť dieťa nastúpiť do školy v Prešove, nie je osvedčená akútna potreba predbežne tento stabilný názor dieťaťa riešiť formou predbežného opatrenia. Táto zmena pomerov podľa § 26 Zákona o rodine môže byť dôvodom na konanie vo veci samej.

Zmena pomerov, ktorá je dôvodom na zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností v zmysle § 26 zákona o rodine môže zahŕňať zmenu pomerov na strane niektorého z rodičov ako aj zmenu pomerov na strane dieťaťa, najmä jeho potrieb (vek, štúdium, zdravotný stav a pod.). Zákon pod pojmom zmena pomerov rozumie len zmenu podstatnú, závažnú.

Odvolací súd v žiadnom prípade nepopiera, že maloleté dieťa, o ktorého právach a povinnostiach sa koná a ktoré je so zreteľom na svoj vek a rozumovú vyspelosť schopné samostatne vyjadrovať svoj názor, má právo tento svoj názor v konaní vyjadriť. Odvolací súd v danej veci prihliadal na vyjadrenie maloletej, avšak vzhľadom na skutočnosť, že neboli splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia, jej názor na vec nevyhodnocoval. Názor maloletého dieťaťa vyhodnocuje a zohľadňuje súd v konaní vo veci samej.

Predbežné opatrenie v oblasti starostlivosti súdu o maloletých by malo byť skutočne len krátkodobým provizóriom. V danej veci nie je účelné vzhľadom na stabilitu výchovného prostredia, psychického vývinu dieťaťa, plnenie povinnej školskej dochádzky a zachovanie väzieb s rodinou, hlavne matkou, aby sa teraz, na krátky čas, menili pomery dieťaťa.

Práva a povinnosti rodičov k mal. B. sú momentálne upravené, predstavujú určitú formu stability vzťahov. Nenastala a nebola osvedčená žiadna okolnosť výnimočného charakteru, ktorá by prevažovala nad touto stabilitou a ktorá by odôvodňovala návrhu otca vyhovieť inak, než konaním vo veci samej, kde by boli opäť riešené stabilným spôsobom pomery účastníkov konania.

Za tohto stavu odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. uznesenie ako vecne správne potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 2:1. Odlišne hlasujúci člen senátu bol toho názoru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť, keďže aj na základe záverov znalca ide o naliehavé riešenie zmeny výchovného prostredia, k čomu slúži predbežné opatrenie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.